

RÓŻNORODNOŚĆ OFERTY AGROTURYSTYCZNEJ NA PRZYKŁADZIE WYBRANYCH GOSPODARSTW AGROTURYSTYCZNYCH Z TERENU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Streszczenie

Turystyka wiejska, w tym agroturystyka cieszą się obecnie coraz większym zainteresowaniem turystów, którzy chcą odpocząć na łonie natury. Obecnie tereny wiejskie mają ogromną wartość dla mieszkańców miast. Stanowią bowiem bezpośredni kontakt z przyrodą i kulturą wiejską, a także stwarzają miejsce do wypoczynku, ucieczki od codziennych problemów. Niniejszy artykuł przedstawia różnorodność i atrakcyjność oferty agroturystycznej na przykładzie wybranych gospodarstw agroturystycznych znajdujących się na terenie województwa podkarpackiego. Ponadto ukazuje turystykę wiejską i agroturystykę w aspekcie wielofunkcyjnego rozwoju wsi.

Słowa kluczowe: rozwój agroturystyki, oferta agroturystyczna, województwo podkarpackie

DIVERSITY OF THE AGRITOURISM OFFER ON THE EXAMPLE OF SELECTED AGRITOURISM FARMS FROM THE AREA OF THE PODKARPACKIE PROVINCE

Summary

Rural tourism including agritourism are enjoying an increasing interest of tourists who want to relax in the bosom of nature. At present, rural areas have great value for city residents. They offer a direct contact with nature and rural culture, they also create a place to relax, escape from everyday problems. This article presents the diversity and attractiveness of the agritourism offer on the example of selected agritourism farms located in the Podkarpackie Province. In addition, it shows rural tourism and agritourism in the aspect of multifunctional rural development.

Keywords: agritourism development, agritourism offer, Podkarpackie Province

1. Wprowadzenie

Wzrostowe trendy rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki, jakie można zaobserwować w dzisiejszych czasach, są przypisywane takim zjawiskom, jak: zwiększenie ilości wolnego czasu czy podniesienie standardów życiowych społeczeństwa oraz ich

świadomości dotyczącej możliwości spędzania czasu wolnego. W Polsce w bardzo wielu regionach, na przestrzeni ostatnich lat, podejście do zagadnień turystyki na wsi zmieniło się w sposób diametralny. Podejście to w większości przypadków doprowadziło do zmiany charakteru regionu na typowo turystyczny. Jednak, aby „turystyka na wsi stanowiła nie tylko zjawisko społeczne, ale też miała charakter gospodarczy, który może wspomóc budżet gminy jak również jej mieszkańców, władze gminne powinny przykładać szczególną wagę do jej promowania oraz dbania o nią” [1].

Czasy obecne pokazują, że turyści oprócz ciszy, pięknej, niezmiętej przez człowieka przyrody potrzebują również dobrze wyposażonych gospodarstw agroturystycznych. Działania, które idą w kierunku poprawy warunków bytowych dla turystów, w przyszłości mają dużą szansę zaowocowania powrotem tychże gości. Obecnie tereny wiejskie mają ogromną wartość dla mieszkańców miast. Stanowią bowiem bezpośredni kontakt z przyrodą i kulturą wiejską, a także stwarzają miejsce do wypoczynku, ucieczki od codziennych problemów. Zarówno turystyka wiejska, jak i agroturystyka umożliwiają zagospodarowanie terenów wiejskich, które są w gorszej sytuacji zarówno ekonomicznej, jak i społecznej.

Tereny wiejskie cieszą się obecnie coraz większym zainteresowaniem turystów, którzy z dnia na dzień mają dość cywilizacji i nowych technologii, którzy chcą choć krótki okres czasu spędzić bliżej natury, odpocząć. Prawdą jest, że z czasem każdy, kto jest zmęczony otaczającą rzeczywistością, poszukuje ciszy, miejsca, gdzie może zażyć odrobiny spokoju. Znane wczasowiska czy uzdrowiska, gdzie wszyscy spotykają się na głównych ulicach czy w tej samej kawiarni, nudzą. Ludzie obecnie pragną odmiany od miejskiego sposobu spędzania czasu wolnego. Dział znaczenie zdobywa szeroko rozumiana, atrakcyjność oferty agroturystycznej.

Wzrasta zainteresowanie wypoczynkiem w gospodarstwie rolników, którzy produkują własną żywność czy rzadko mają kontakt z nowinkami technologicznymi. Rozwój turystyki wiejskiej w tym agroturystyki od kilku lat stanowi szansę aktywizacji terenów wiejskich.

Turystyka wiejska w tym również agroturystyka, mają bardzo duże szanse rozwoju w Polsce. Nasz kraj jako jedyny w Europie Środkowo-Wschodniej zachował w strukturze rolnictwa dominującą pozycję indywidualnego gospodarstwa rolnego (małego i średniego) oraz posiada bardzo duże bogactwo materialnych zasobów kultury, autentycznego folkloru ludowego, obyczajów i zwyczajów, które ciągle żyją utrwalane i przekazywane z pokolenia na pokolenie. W Polsce, w tym także na terenie województwa podkarpackiego, jest bardzo wiele rejonów wiejskich cechujących się pięknym i jednocześnie zróżnicowanym i przyciągającym krajobrazem, bogatym dorobkiem kulturowym, nieskażonym środowiskiem, interesującymi roślinami i zwierzętami.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie różnorodności i atrakcyjności oferty agroturystycznej na przykładzie wybranych gospodarstw agroturystycznych znajdujących się na terenie województwa podkarpackiego. Artykuł przedstawia także turystykę wiejską i agroturystykę w aspekcie wielofunkcyjnego rozwoju wsi.

2. Turystyka wiejska i agroturystyka jako formy wielofunkcyjnego rozwoju wsi

Turystyka wiejska, jak i agroturystyka, jako formy wielofunkcyjnego rozwoju wsi, w różnych regionach świata, są zależne od poziomu rozwoju gospodarczego danego kraju, którego dotyczą, ale także zależą od tego, jakie znaczenie ma rolnictwo w gospodarce oraz jaka jest liczba zatrudnienia ludności wiejskiej. W wielu krajach, w tym również w Polsce, przemiany na terenach wiejskich i rolniczych doprowadziły do zmiany struktury źródeł utrzymania osób mieszkających na wsi.

Otwarcie wsi na działalność turystyczną jest nieodłącznie powiązane z otwarciem dla turystów terenów wiejskich. „Nastawiony wyłącznie na produkcję rolną, monofunkcyjny model wsi już dawno stracił rację bytu. Zarówno mieszkańcy, jak i władze lokalne wiedzą, że szansę na rozwój wiejskich obszarów oraz podniesienie dobrobytu mieszkańców wsi stanowi wprowadzenie w ich przestrzeń nowych, pozarolniczych funkcji” [3].

Rozwój turystyki na terenach wiejskich stwarza możliwość podejmowania przez rolników innych, dodatkowych przedsięwzięć, które rozwijają ich aktywność zawodową, niekoniecznie związaną tylko z uprawą roli. Wykorzystując szanse wprowadzania do własnych gospodarstw innowacyjnych rozwiązań, rolnicy mogą zdystansować się do ryzyka, jakie powstaje przy podejmowaniu nowych przedsięwzięć.

Aby sprostać silnej konkurencji na rynku, należy dostosować się do jego wymogów. Wiadome jest, że nie wszystkie gospodarstwa są zdolne do szybkiego przystosowania się do nowych warunków rynkowych, dlatego też w tym przypadku, jednym z czynników, mających wpływ na aktywizację gospodarczo-społeczną wiejskich obszarów jest „rozwijanie pozarolniczej działalności bazującej na zasobach już istniejących. Wielofunkcyjność gospodarki rynkowej stanowi drogę do rozwoju przedsiębiorczości rolników” [3].

To właśnie trudna sytuacja ekonomiczna zmusiła rolników, by podjęli poszukiwania dodatkowych dochodów. Dużą szansą było podejmowanie przez nich różnego rodzaju pozarolniczej działalności gospodarczej. W przypadku podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej, rozwój wielofunkcyjny wsi związany jest z wprowadzaniem w życie oraz w przestrzeń wiejską coraz większej liczby nowych, pozarolniczych funkcji, takich jak: handel, usługi, transport, turystyka wiejska, agroturystyka, produkcja itp.

Wśród elementów składających się na wielofunkcyjny rozwój wsi oraz obszarów wiejskich możemy wyróżnić:

1. „produkcyjną działalność rolniczą, w tym:
 - ◆ pozarolniczą działalność bezpośrednio związaną z rolnictwem,
 - ◆ zaopatrzenie w środki produkcji i materiały,
 - ◆ usługi produkcyjne (np. remontowo-budowlane),
 - ◆ handel, transport, magazynowanie, skup produktów rolnych;

2. pozarolniczą działalność, która nie jest bezpośrednio związana lub w ogóle z rolnictwem:
 - ◆ agroturystykę,
 - ◆ gospodarkę leśną,
 - ◆ ochronę środowiska i pielęgnację krajobrazu;
3. wszelką inną działalność produkcyjną i usługową, która nie jest związana z rolnictwem” [5].

Turystyka daje także duże możliwości zatrudniania w sposób pośredni lub nawet bezpośredni mieszkańców wsi. Sam rozwój turystyki na wiejskich terenach stwarza możliwości pozyskania dodatkowych dochodów ze źródeł innych niż działalność rolnicza, która nie zawsze potrafi w sposób dostateczny zabezpieczyć potrzeby finansowe gospodarstw wiejskich.

Należy pamiętać, że rozwój turystyki na obszarach wiejskich wpływa korzystnie na poprawę otaczającej infrastruktury. Wpływa również na podniesienie świadomości mieszkańców, która przejawia się większym zainteresowaniem ekologią oraz estetyką gospodarstw wiejskich i agroturystycznych.

Jeżeli zaś mowa jest o aktywnym wykorzystywaniu przestrzeni wiejskiej przez rozwój turystyki, to chodzi tu między innymi o wykorzystanie własnych:

- ◆ zabudowań gospodarczych;
- ◆ łąk;
- ◆ pól;
- ◆ ogrodów;
- ◆ lasów itp.

do stworzenia nowej jakości wiejskich gospodarstw. Sama działalność turystyczna podejmowana na obszarach wiejskich wzbudza inicjatywę rolników, zmusza ich i pobudza do przedsiębiorczego działania oraz uczy wzajemnej tolerancji w obcowaniu z różnorodnymi społecznościami.

W rozwoju turystyki na terenach wiejskich należy dopatrywać się dodatkowych źródeł dochodu, które nie powinny być lekceważone, chociażby ze względu na poprawę sytuacji ekonomicznej rolników. Trzeba jednak liczyć się z faktem, że „nie zawsze rozwój nowych dziedzin gospodarczej działalności jest szybki i spektakularny, a na sam sukces w turystycznej działalności można bardzo długo pracować” [3].

Tylko determinacja i upór w poszukiwaniu dobrych sposobów na dotarcie do potencjalnych turystów oraz rozszerzanie oferty turystycznej i ciągle podnoszenie jakości oferowanych usług może wpłynąć na wyrobienie sobie na rynku pozytywnego wizerunku. Korzyści z prowadzonej działalności zaś będą wymierne i efektywne wtedy, gdy wymagający rynek zostanie zaspokojony i oferty oraz atrakcje turystyczne będą ciągle rozszerzane.

3. Charakterystyka wybranych gospodarstw agroturystycznych

Niniejsze opracowanie przedstawia charakterystykę, wybranych ze względu na swoją lokalizację, kilku gospodarstw agroturystycznych z terenu Pogórza Dynowskiego, Pogórza Strzyżowskiego oraz z terenu Bieszczadów. Poniżej szczegółowa charakterystyka tychże gospodarstw:

„Boska Dolina” Dylągówka

Zagroda Edukacyjna „Boska Dolina” znajduje się na uboczu wioski Dylągówka w gm. Hyżne. Zlokalizowana jest w sąsiedztwie wyciągu narciarskiego Ostra Góra, z którego rozpościerają się malownicze widoki na przepiękną panoramę Pogórza Dynowskiego. Bliskie sąsiedztwo gór, lasów i potoków sprawia, iż jest to miejsce, w którym naprawdę można odpocząć, a wspaniałą atmosferę tego miejsca dodatkowo uatrakcyjniamy stada koni na rozległych pastwiskach. Ośrodek oferuje swoim gościom możliwość skosztowania potraw tradycyjnej kuchni. Pensjonat harmonijnie wkomponowany jest w górzysty pejzaż Hyżnieńsko-Gwoźnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. To idealne miejsce na odpoczynek na łonie natury, z dala od codziennego miejskiego zgiełku i zabiegania (fot. 1).

Gospodarstwo agroturystyczne „Boska Dolina” oferuje unikatowe zajęcia edukacyjne obejmujące 4 pakiety: biologiczny, ekologiczny, przyrodniczy oraz plastyczny. Pakiet biologiczny składa się z tematów dotyczących bioróżnorodności na Podkarpaciu, uzyskania informacji na temat hodowli i utrzymania koni, wykonania potrawy regionalnej, a także z udziału w zajęciach na ścieżce edukacyjno-przyrodniczej. Do pakietu ekologicznego zalicza się, m.in. problematykę zrównoważonego rozwoju oraz ekologii w gospodarstwie i na polu. Z kolei pakiet przyrodniczy obejmuje m.in. rys historyczny wykorzystania koni, techniki budowy relacji między koniem a jeźdźcem czy techniki pracy z koniem. Ostatni, pakiet plastyczny skierowany jest do miłośników prac plastycznych oraz gier i zabaw zespołowych [7].

Fot. 1. „Boska Dolina” Dylągówka
Źródło: <http://boskadolina.com/> (dostęp: 16.09.2017)

Oferta podstawowa gospodarstwa jest niezwykle zróżnicowana i obejmuje m.im. jazdę konną, przejażdżki wozem traperskim, przejazdu tyrolką czy łowienie ryb. W skład tej oferty wchodzi także następujące usługi: oferta noclegowa – w cenie 30 zł za osobę (doba), organizacja półkolonii w cenie 65 zł/doba, organizacja plenerów muzycznych, malarskich, imprez intergacyjnych, okolicznościowych, spotkań rodzinnych itp. Pasjonaci jazdy konnej mają możliwość wykupienia dodatkowego karnetu w cenie 300 zł za 10 h jazdy konnej. Jeśli ktoś z gości byłby zainteresowany udziałem w rajdzie konnym, obiekt również posiada rajdy konne w swojej ofercie, w cenie 60 zł za dzień. Atrakcją gospodarstwa stanowi także organizacja obozów harcerskich z nauką jazdy konnej czy udział w marszach na orientację [7].

Obiekt „Boska Dolina” cieszy się zainteresowaniem ze strony turystów, którzy zwracają szczególną uwagę na fantastyczne położenie obiektu i wspaniałą atmosferę w nim panującą.

„Siedlisko Janczar” w Pstrągowej – „Domek Brzozowe Wzgórze”

„Domek Brzozowe Wzgórze” znajdujący się w „Siedlisku Janczar” w Pstrągowej to idealne miejsce na spędzenie urlopu na łonie natury, w otoczeniu niezwykle malowniczych terenów zielonych. Domek zlokalizowany jest w Pstrągowej, pomiędzy Strzyżowem a Rzeszowem, pośród zielonych lasów i łąk. Korzystna lokalizacja kompleksu „Siedliska Janczar” (fot. 2), w niedalekiej odległości od głównych szlaków komunikacyjnych, niewątpliwie ułatwia turystom dogodny dojazd. W obiekcie znajduje się 21 miejsc noclegowych, kuchnia, jadalnia, hol z telewizorem, a także zadaszone, atrakcyjne tarasy. Dla gości obiekt udostępnia pokoje 2- i 3-osobowe z łazienkami. „Domek Brzozowe Wzgórze” wyróżnia się atrakcyjną lokalizacją, komfortowymi pokojami, miłą obsługą, a także bardzo korzystnymi cenami pobytu. Doskonale czują się tutaj osoby spragnione ciszy, obecności przyrody, ale ceniące przy tym wygodę miejsca pobytu [13].

Goście podczas wypoczynku mają możliwość skorzystania z szeregu dodatkowych atrakcji ośrodka, w ofercie znajdują się m.in. kuligi, paintball, strzelanie z łuku, przeciąganie liny, warsztaty taneczne czy nauka pieczenia chleba. Ponadto goście mogą wziąć udział w prezentacjach filmowych dotyczących piękna regionu, skorzystać z aktywnego wypoczynku na basenie odkrytym w sezonie letnim, jak również wziąć udział w degustacji regionalnych smakołyków.

W niedalekiej odległości od „Domku Brzozowe Wzgórze” mieści się profesjonalna stadnina koni. Goście mogą tutaj zarówno skorzystać z możliwości nauki jazdy konnej pod okiem kompetentnego instruktora, jak i pojeździć konno. Dodatkowo ośrodek organizuje obozy jeździeckie, zajęcia z hipoterapii, a dla grup zorganizowanych dzieci i młodzieży istnieje możliwość organizacji ferii zimowych.

Fot. 2. „Siedlisko Janczar” Pstrągowa

Źródło: <http://www.barman-wesele.pl/wesele-w-siedlisku-janczar-w-pstragowej> (dostęp: 20.10.2017)

W bogatej ofercie kompleksu znajdziemy także organizację wielu warsztatów edukacyjnych. Przykładowo, wyróżnić tutaj można, skierowane do osób w każdym wieku, „Spotkanie z pszczelarzem”, w czasie którego w aktywizujący sposób można poznać zwyczaje panujące w pszczelej rodzinie. Niniejsze warsztaty dają także możliwość degustacji miodów i przygotowanie własnej świecy z wosku pszczelego. Inne warsztaty to m.in. warsztaty pieczenia chleba, warsztaty bibułkarskie, lepienia z gliny, warsztaty decoupage czy też spotkania z treserem psów. Kompleks zajmuje się również organizacją interesujących wycieczek szkolnych, powiązanych z zajęciami sportowo-rekreacyjnymi [14].

Osoby, które chcą aktywnie spędzić czas, mogą skorzystać z kilku nietypowych atrakcji kompleksu, takich jak: gra archery tag, bodyzorb, czy też z zajęć na strzelnicy. Archery tag to gra, która łączy w sobie paintball oraz łucznictwo. Zapewnia aktywność wszystkich graczy w czasie gry i rozwija umiejętności strzeleckie. Gra jest uznawana za bezpieczniejszą od paintballa, gdyż strzały używane w grze nie pozostawiają siniaków czy też śladów na odzieży. Z kolei bodyzorb jest niezwykle widowiskową formą rozrywki i bez względu na wiek. To mało znana forma integracji łączy w sobie football i sumo. Dmuchana kula, którą wkłada na siebie gracz, zapewnia ochronę przed urazami [12].

Podsumowując, oferta ośrodka obejmuje różnorodne i atrakcyjne dla współczesnego turysty formy spędzania wolnego czasu, połączone z dogodnymi noclegami i organizacją różnego typu dodatkowych imprez.

„Przystanek Cisna” – Bieszczady

„Przystanek Cisna” leży pośród bieszczadzkich łąk na skraju Cisnej. Wokół roztaczają się malownicze widoki na góry Hon i Horb. W dole słychać szum potoku habkowieckiego. „Przystanek Cisna” (fot. 3) to miejsce dla ludzi pragnących odpocząć od gwaru i zgiełku, lubiących polne kwiaty i niczym niezmacony widok gwiazd na nocnym niebie. Dla gości obiekt oferuje przytulne pokoje, każdy z łazienką i pięknym widokiem za oknem. W obiekcie znajduje się też duży pokój dzienny z kominkiem i obszernym tarasem, na którym można posiedzieć w niepogodę. Drugi kominek, tak ulubiony przez bywalców, „dobrym ogiem” rozświetla kamienną piwnicę. Tutaj dobrze słucha się muzyki, gra w bilard i biesiaduje we wspólnym gronie [9].

Ceny noclegów wahają się od 125 zł do 115 zł za osobę za dobę, w zależności od długości pobytu. Dzieci korzystają z dodatkowych zniżek. Powyższe ceny zawierają śniadanie, obiadokolację oraz opłatę klimatyczną.

„Przystanek Cisna” to nie tylko klimatyczne pokoje, cisza i spokój sprzyjające wypoczynkowi, ale przede wszystkim wyróżniająca obiekt wśród innych pensjonatów kuchnia wegetariańska. Goście znajdą na stole dania pełne świeżych ziół, owczych serów, grzybów z pobliskiego lasu oraz miodu pachnącego bieszczadzskimi łąkami. Właściciele dbają o to, by składniki, z których przygotowywane są potrawy, były jak najwyższej jakości, dlatego też wybierają produkty regionalne oraz sami prowadzą przydomowy ogródek. Menu w kuchni „Przystanku Cisna” zmienia się wraz z porami roku. Można tutaj skosztować m.in. pasty z czosnkiem niedźwiedzim, gołąbków w liściach winogron, placków z dyni, pasztetu z kaszy gryczanej czy też ostrej zupy z soczewicy [10].

Fot. 3. „Przystanek Cisna” Bieszczady

Źródło: <http://www.cisna.pl/pl/noclegi/przystanek-cisna> (dostęp: 20.10.2017)

Obiekt posiada bardzo dobre recenzje wśród odwiedzających go turystów na portalu tripadvisor, nie tylko ze względu na lokalizację, w samym sercu Bieszczadów, ale również ze względu na panującą w nim atmosferę oraz przepyszne wegetariańskie posiłki, przygotowywane przez właścicieli.

Latem goście mają tutaj możliwość skorzystania z licznych szlaków rowerowych, terenowej jazdy konnej czy z Bieszczadzkiej Kolejki Leśnej. Dodatkowe atrakcje stanowią loty szybowcowe, spływy kajakowe na Sanie oraz park linowy. Położenie domu, przy Głównym Szlaku Beskidzkim, ułatwia dostęp do licznych ścieżek spacerowych dla osób w każdym wieku. Z kolei wielbiciele zimowej aury, mogą cieszyć się z możliwości korzystania z narciarstwa zjazdowego – wyciągi w Kalnicy i Bystrem, jazdy konnej, wypraw z udziałem psich zaprzęgów oraz ze zlokalizowanych w pobliżu tras do narciarstwa biegowego. „Przystanek Cisna” to także idealne miejsce na aktywny wypoczynek dla dzieci podczas ferii zimowych [11].

Warte zobaczenia są również atrakcje turystyczne znajdujące się nieopodal Cisnej m.in. Solina – z największą zaporą wodną w Polsce, czy Muzeum Kultury Bojków w Myczkowie. Dużym zainteresowaniem wśród turystów cieszą się również Skansen oraz Zamek i Muzeum Historyczne w Sanoku, znane m.in. z Galerii Zdzisława Beksińskiego. Z kolei Skansen – Park Etnograficzny w Sanoku zaliczany jest do najpiękniejszych muzeów na wolnym powietrzu w Europie. Skansen zajmuje powierzchnię 38 ha i przedstawia kulturę polsko-ukraińskiego pogranicza we wschodniej części polskich Karpat (Bieszczady, Beskid Niski) wraz z Podkarpackiem [15].

Miłośnicy natury mogą wybrać się do jednej z największych atrakcji turystycznych regionu, którą stanowi Zagroda Żubra w Muczmem. Można tutaj podziwiać żubry linii białowiesko-kaukaskiej tzw. górskiej, pochodzące ze Szwajcarii oraz z Francji. Zagroda znajduje się na powierzchni leśnej ok. 7 ha. Zwiedzający mają możliwość obserwacji zwierząt w ich naturalnym środowisku niezależnie od pogody, dzięki specjalnie przygotowanym tarasom widokowym [8].

3. Podsumowanie

Zasadniczą determinantą dla rozwoju turystyki na terenach wiejskich, w tym szczególnie dla rozwoju agroturystyki jest zwiększenie aktywności mieszkańców wsi żyjących w przekonaniu, że dzięki rozpoczęciu przez nich działalności turystycznej mogą oni uzupełnić swoje niskie dochody. Dotychczasowa aktywność wiejskiej społeczności jest warta podkreślenia, chociażby ze względu na fakt, że większość z tych osób dopiero zaczyna stawiać pierwsze kroki w turystyce, zwłaszcza w prowadzeniu gospodarstw agroturystycznych, stykając się po raz pierwszy z twardymi regulami rynku, nie mając pewności, że uda im się pozyskać nabywców, a nakłady inwestycyjne tak czy inaczej ponieść muszą.

Dzisiejszy turysta jest coraz bardziej wymagający, zwraca większą uwagę na możliwość aktywnego wypoczynku na łonie natury. Dla bardzo dużej liczby turystów ważnym czynnikiem, determinującym wybór oferty agroturystycznej jest dobry stan środowiska przyrodniczego. Decydującym czynnikiem jest również atrakcyjność proponowanej przez właścicieli danego gospodarstwa oferty. Coraz więcej osób zwraca

także uwagę na opinie innych turystów, zwłaszcza pod kątem jakości oferowanych w gospodarstwach usług oraz panującej w danym obiekcie atmosfery.

Rozwój agroturystyki, korzystny dla wszystkich stron uczestniczących, nie jest możliwy, jeżeli nie zostaną spełnione pewne warunki. Większość z nich musi być realizowana przez społeczności lokalne, w tym także samorządowe, wiedząc, że konieczna jest współpraca z władzami państwowymi.

Do takich warunków zalicza się:

- ◆ „zachowanie krajobrazu przyrodniczego, w razie zaś potrzeby jego rekonstrukcję,
- ◆ stworzenie takich warunków technicznych, które będą chroniły tereny wiejskie przed zniszczeniami i degradacją,
- ◆ utrzymanie harmonii w środowisku przyrodniczym i kulturowym,
- ◆ współpracę między sąsiadami,
- ◆ taką rozbudowę infrastruktury usługowej i komunikacyjnej, by nie powodowały zagrożenia dla wszelkich warunków wypoczynku,
- ◆ intensywną działalność w promowaniu i dystrybucji,
- ◆ powstrzymanie ambicji i oczekiwań nierealnych do wykonania” [2].

Jednym z głównych wyzwań, wobec których obecnie stoi turystyka wiejska i agroturystyka w naszym kraju, to skoordynowany rozwój i promocja tej właśnie formy wypoczynku. Zarówno obiekty, jak i atrakcje rejonów wiejskich są często bardzo rozrzucone i trudno dostępne.

Należy zwrócić uwagę, iż „agroturystyka rozwijana jest bezpośrednio w przestrzeni zagrody wiejskiej, a pośrednio wsi i gminy. Przestrzeń tę kształtują warunki przyrodnicze, warunki architektoniczne zabudowy, warunki psychospołeczne miejscowej ludności oraz działalność gospodarcza realizowana na danym terenie. Czynniki te stanowią podstawę zróżnicowania przestrzeni, są uwzględniane przy agroturystycznej waloryzacji, a tym samym kształtują jej jakość” [4].

„Dla wielu rolników agroturystyka jest jednym z możliwych kanałów zbytu produktów i usług, zwłaszcza produktów wytwarzanych w małych ilościach, produktów niszowych, które nie są przedmiotem zainteresowania wielkich firm wytwórczych i supermarketów” [5].

Podsumowując, należy podkreślić, iż „głównym atutem wypoczynku na wsi jest małe natężenie ruchu turystycznego, cisza i spokój, a jego domeną przestrzeń zapewniająca bliskość natury i swobodę poruszania się” [6]. Wypoczynek w gospodarstwach agroturystycznych staje się coraz bardziej popularny wśród mieszkańców miast, którzy chcą oderwać się od otaczającej ich na co dzień rzeczywistości. Dlatego tak istotna jest atrakcyjność przygotowanej dla turystów oferty, aby ten wypoczynek był dla turystów w pełni zadowalający.

Bibliografia

1. Balińska A., Sikorska-Wolak I., *Turystyka wiejska szansą rozwoju wschodnich terenów przygranicznych na przykładzie wybranych gmin*, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2009, s. 7.
2. Drzewiecki M., *Podstawy agroturystyki*, Oficyna Wydawnicza Ośrodka Postępu Organizacyjnego, Bydgoszcz 2001, s. 47.
3. Matlegiewicz M., *Rozwój turystyki wiejskiej drogą do zwiększenia konkurencyjności obszarów wiejskich*, [w:] P. Palich (red.), *Marka wiejskiego produktu turystycznego*, Wydawnictwo Akademii Morskiej w Gdyni, Gdynia 2009, s. 274–275, 277.
4. Sikora J., *Agroturystyka. Przedsiębiorczość na obszarach wiejskich*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2012, s. 69–70.
5. Sznajder M., Przezbórska L., *Agroturystyka*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2006, s. 42–43.
6. Knecht D., *Agroturystyka w agrobiznesie*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 112.

Źródła internetowe

7. <http://boskadolina.com/oferta> (dostęp: 12.03.2018).
8. <http://lutowiska.pl/zagroda-zubra> (dostęp: 15.03.2018).
9. <http://www.przystanekcisna.pl/home> (dostęp: 20.10.2017).
10. <http://www.przystanekcisna.pl/kuchnia-wegetarianska> (dostęp: 22.10.2017).
11. <http://www.przystanekcisna.pl/w-okolicy> (dostęp: 15.03.2018).
12. <http://www.siedliskojanczar.pl/atrakcja.html?page=3> (dostęp: 14.03.2018).
13. <http://www.siedliskojanczar.pl/domek-brzozowe-wzgorze.html> (dostęp: 16.09.2017).
14. <http://www.siedliskojanczar.pl/oferta/dla-szkol.html> (dostęp: 12.03.2018).
15. <http://skansen.sanok.pl> (dostęp: 15.03.2018).